D·N
7/8 1948

Arbetarklassens frigörelse

Socialismens teoretiker har som ett av sina främsta syften sett frigörandet av arbetarklassen. I detta uttryck har skilda tankar inlagts. Arbetarna skulle få det ekonomiskt bättre, en större del av den samlade inkomsten. Arbetarna skulle också bli politiskt och socialt friare; i regel har målet varit en produktion genom arbetargrupper i lösa och fria sammanslutningar — staten borde helt avskaffas eller dess ledning begränsas till ett minimum.

I fråga om den rent ekonomiska synpunkten tyder all erfarenhet och all analys på att de socialistiska teoretikerna hade fel. De hade fel därför att de såg fördelningen, icke produktionen som det väsentliga och därför att enligt deras mening socialisering kunde och borde medföra total jämlikhet. I själva verket har en väldig höjning av arbetarnas välstånd ägt rum genom den oerhörda ökning av produktionen som det fria näringslivet och induhärför från början vara stora: gentemot denna förbättring är den standardstegring som tillfälligt kunde vinnas genom total utjämning en ren obetydlighet. Härtill kommer att socialisering numera knappast av någon tänks som ett medel att genomföra fullständig jämlikhet. I det kommunistiska Ryssland tycktes förutsättningarna härför från början vara stora: Lenin och hans män var inriktade på lika löner för alla, och de hade i diktaturen ett medel att förverkliga sina planer. Jämlikhetstanken visade sig emellertid efter några år utopisk. I det socialiserade Ryssland är inkomstskillnaderna mellan olika grupper nu långt större än i länder med fritt näringsliv, och man understryker därjämte på andra sätt, t. ex. i ransoneringssystemet, olikheten mellan chefsklassen och de kroppsarbetande.

Beträffande de politiska och sociala friheterna har verkligheten lika fullständigt svikit teorierna. Dels har socialisering förenats med despoti och den medborgerliga friheten sålunda undertryckts över hela linjen, dels har sådana friheter som rätten att välja yrke och rätten att strejka undanröjts. Med planhushållningen följer självfallet att staten-byråkratin måste kunna dirigera arbetskraften dit den finner lämpligast. Arbetarna får därför inte byta yrke eller ens flytta från ett företag till ett annat utan tillstånd, och arbetarna sänds från den ena verksamhetsgrenen till den andra lika egenmäktigt som då en fältherre beordrar truppförflyttningar på ett slagfält. Arbetarna lever helt enkelt under militär disciplin, de kallas soldater i produktionens armé, och deras värnplikt varar från barndomen till ålderdomen. En lika självfallen följd av systemet är att strejkrätten undertryckts och att höga straff stadgats för varje uppmaning eller försök till strejk. Hur skulle det vara tänkbart att tillåta arbetsinställelser då staten skall förverkliga ett givet produktionsprogram och då arbetarna inte ens fritt får förflytta sig?

Arbetslösheten har dock avskaffats i dessa länder, säger man. Det är riktigt. Då man skickar miljoner till tvångs- och slavarbete är det inte svårt att få bort arbetslösheten. Nazismen skröt över samma sak; lång värnplikt, koncentrationsläger och statsarbeten med minimilön tog snabbt bort arbetslösheten i Tyskland. I fria stater har i stället statsarbeten med anständiga löner eller bidrag utan arbetsplikt fått fylla samma uppgift.

I alla länder med långt drivna system av statsingripanden och planeringar framträder liknande tendenser till begränsning av arbetarklassens och över huvud alla arbetandes frihet. I februari 1946 förklarade den engelske ministern Stafford Cripps att "vårt mål är att genomföra planhushållning utan att stifta tvångslagar för arbetet". Men redan ett och ett halvt år senare genomdrevs en lag som möjliggör kontroll över arbetarnas sysselsättning. Norska stortinget antog i oktober 1947 en lag om lönestopp, som av socialminister Oftedal motiverades med följande märkliga ord: "Det er vel ikke mulig å tenke seg at vi kan gjennomføre planøkonomi, socialisme, uten å trekke også lønningene inn under kontroll." I Sverige har man icke gått så långt, men alla bestämmelser om byggnadstillstånd, importförbud osv. innebär i realiteten att regeringen på vissa punkter dirigerar arbetskraften. En fortsättning på planhushållningens väg leder med nödvändighet till att rätten att välja yrke och att strejka avskaffas. Genom slagord om industriell värnplikt och kamp i produktionens tjänst kommer man att söka fördölja det faktum att staten blivit totalt herre över arbetet. Den konkurrens som gör det omöjligt för enskilda företag att hindra förflyttningar, lönerörelser och arbetsinställelser bortfaller, och planeringssystemet tvingar staten att behandla sina undersåtar som redskap för programmets förverkligande.

Det har blivit klart att socialisering icke leder till vad man kallat arbetarklassens frigörelse. Det har också blivit klart att denna frigörelse kan vinnas, och länge varit på väg att vinnas, genom andra metoder. Genom ett näringsliv som ständigt ökar produktionen och därmed välståndet och som ständigt minskar antalet okvalificerade arbetare. Genom likhet i utbildningsmöjligheter och därmed vidgad reell rätt att välja yrke. Genom en socialpolitik som ger trygghet åt alla. Socialiseringslinjen representerar därför inte framsteget utan reaktionen, och den sanningen måste småningom bli klar för de grupper som av tradition och slentrian fastnat i en verklighetsfrämmande och mot deras intressen stridande föreställningsvärld.

LO till undsättning

Landsorganisationens upprop till regeringens förmån är ett egendomligt aktstycke. Att LO uppmanar arbetarna att stödja det socialdemokratiska partiet är inte något nytt. Men i sådana former har det icke förut skett. Ängslan för ett nederlag vid valen framträder så tydligt i uppropet att detta närmast får karaktären av ett nödrop. Argumentnöden då det gäller att värna regeringen markeras av att som ett huvudskäl för ställningstagandet anförs det uppseende som ett nederlag för socialismen i Sverige skulle väcka utomlands. Rimligen bör inte ett sådant motiv bli avgörande för någon svensk samhällsgrupp.

Det finns emellertid konstigare saker i uppropet. Endast den icke socialistiska oppositionen angrips. Inte med ett ord berörs vare sig den kommunistiska kritiken av regeringen eller kommunismens arbete för att undergräva den svenska demokratin. Formuleringarna i uppropet är sådana att de måste uppmuntra föreställningen om att socialdemokrati och kommunism — "arbetarvärlden", "arbetarna" — hör samman och att kommunisterna utgör en del av regeringens politiska grundval. LO, vars demokratiska pålitlighet allmänt och med rätta prisats, synes i fruktan inför valet slå in på en linje som organisationen tidigare, liksom den socialdemokratiska partiledningen, avvisat: den femte kolonnen betraktas som en medhjälpare, icke som en motståndare.

Lika verklighetsfrämmande och stötande är ett annat resonemang: "Vi kan icke tillåta", heter det i uppropet, "att en minoritet regerar över majoriteten. Sveriges arbetare och deras familjemedlemmar är majoriteten av Sveriges folk." Så krasst har sällan klasstanken och anspråket på maktmonopol förkunnats. Bortsett från att "arbetarklassen" är ett ytterligt vagt begrepp är det obestridligt att många industri- och lantarbetare röstat med andra än socialistiska partier och att å andra sidan socialismen fått stöd från folkgrupper som inte brukar betecknas som arbetare. Det bestrids väl heller inte av många att en röstning efter rena yrkeslinjer — utan hänsyn till några synpunkter annat än de snävt och kortsiktigt klassbetonade — vore en olycka för demokratin. Och vad menar LO med tanken att arbetarna har rätt att härska och icke skall tillåta en förändring av det politiska läget? Vågar man verkligen antyda att socialismen — på grund av arbetarnas antal — har rätt till makten även om majoriteten förloras? Det är att hoppas att oron icke leder till sådana förvillelser.

Denna klasskampsparoll måste avvisas. De svenska arbetarna är alltför självständiga för att rösta på kommando. Inom alla demokratiska partier måste det finnas plats för alla folkgrupper. De icke socialistiska partierna bör besvara utmaningen, icke med någon klasskampsparoll med motsatt syfte, utan genom att vädja till alla medborgare att rösta fritt och självständigt, efter bästa förstånd och samvete.

Annons.

Pengarna på banken och Sverrocken till kem. tvätt hos Saltsjöbadens. Ring namnanrop "Saltsjöbadstvätten".

PRESSGRANNAR

Den avgörande skiljelinjen kallar Svenska Morgonbladet (fp) gränsen mellan demokratiska riktningar och diktaturpartierna, som för närvarande främst representeras av kommunisterna:

Det hjälper inte att det finns många präktiga och välmenande, idealistiskt sinnade människor bland de kommunistiska bekännarna. Så var det även bland nazisterna och deras sympatisörer. Det är inte mot människorna vi kämpar utan mot den ideologiska smitta, som bevisligen är en av nutidens största faror.

Vår vakthållning lär inte påverka Stalin mer än den på sin tid påverkade Hitler, men den behövs för att värja vår egen ungdom mot andlig förvirring och idéförfalskning:

Det är utifrån denna synpunkt och i medvetande om allvaret i dagens situation som vi med hela vårt hjärta instämmer i den av Ture Nerman uttalade och sedan upprepade maningen till de demokratiska partierna att trots inbördes valstrider och diskussioner om bästa vägen till politiska och sociala framsteg dock vara eniga i kampen mot den kommunistiska sjukan såväl som mot den nazistiska. Folk som sitter i samma båt kan mycket väl kivas om vem som är bäst skickad att sitta vid rodret eller hur båten bäst bör repareras och moderniseras. Men ställs man inför makter och tendenser som vill slå sönder båten och låta passagerarna med rep om halsen släpa efter en minoritetsdiktaturs opersonliga statsmonstrum, så borde väl ingen saknas i den gemensamma kampen däremot.

Det har räknats statsminister Erlander till förtjänst att han så småningom börjat markera en klar frontställning mot kommunismen. Enligt Sundsvalls Tidning (fp) tycks det emellertid ha varit si och så med den saken under hr Erlanders föredragsturné i det röda Norrbotten.

Av de stolta orden från i våras, då statsministern förklarade att kampen mot kommunisterna endast kan effektivt föras av socialdemokratin, finns numera inte mycket kvar. Det är beklagligt att statsministern, då han nu fått tillfälle att i övre Norrland deklarera sin inställning till kommunisterna, icke tagit detta tillfälle i akt. I det "röda" Norrbotten kan vi icke, att döma av Norrländska Socialdemokratens utförliga referat, finna ett enda ord till kritik av dem. Vill hr Erlander för sin personliga räkning inregistrera popularitet genom kritik av kommunisterna endast på sådana platser, där dessa redan är impopulära?

En förklaring är välbehövlig. I väntan på den bör konstateras att den socialdemokratiska tidningen Ny Tid (s) i det röda Göteborg inte skräder orden:

Enhetsfronten har varit förskolan till enhetspartiet. Enhetsfronten är kommunisternas metod att lura lättrogna socialdemokratiska arbetare med fagert tal om arbetareklassens enhet. Sedan arbetarna bringats att vackla är marken uppluckrad för nästa steg, enhetspartiet, och enhetspartiet, det är slutet på socialdemokratin, ty ännu har det inte hänt att ett enhetsparti bildats inom vilket kommunisterna inte förr eller senare ensamma tagit makten och med våldsamma medel kastat ut alla dem som inte böjer sig för den kommunistiska diktaturen.

Det är en viktig uppgift för liberal opinion att stödja de fasta elementen i socialdemokratin mot de vacklande eller till kommunistiskt medlöperi beredda.

Debatten om brödransoneringen skonar inte någon av folkhushållningsministerns älsklingsidéer. Jämtlands Tidning (fp):

Hr Sträng återkommer gång efter annan till att man måste ge de folkgrupper, som ha det tyngsta arbetet, mera bröd. Hans resonemang är ungefär detta: De hårt arbetande behöva brödet i första hand. Är det så, att ransoneringen upphäves, så köpa de välsituerade så mycket bröd, att det inte blir tillräckligt för dem som gå i tungt arbete. Därför måste vi ha kvar brödkorten för att trygga de hårt arbetandes och mindre bemedlades försörjning.

Resonemanget är bestickande, propagandamässigt sett. Men är det inte bara munväder? Enligt mångas uppfattning skulle brödkonsumtionen öka ytterst obetydligt, därest brödet släpptes fritt. Och blir skörden bärgad, torde den gott räcka till åt både fattiga och rika. Den ökning som kan väntas vid fri brödkonsumtion faller helt på de hårt kroppsarbetande, medan man kan vänta en minskning av inköpen hos dem för vilka ransonerna nu är tillräckliga när det inte längre blir fråga om "att ta ut".

Frihetssignaler för jordbrukarna utläser Skånska Dagbladet (bf) ur bondeförbundets valprogram:

Giv dem frihet att planera sin egen produktion, giv dem samma lön för den dagliga mödan som andra tilldelas i motsvarande nä- [illegible] gram.

Jöns Jacob Berzelius

Av professor ERIK JORPES

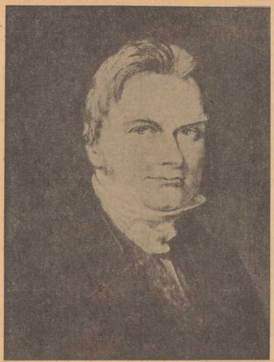
Oljemålning av J. Way.

DEN 7 AUGUSTI 1848 avled Berzelius, nära 69 år gammal. En svensk storhetstid inom naturvetenskapen led därmed mot sitt slut. Den bästa presentationen av denna tid finns i en bok, "The Discovery of the Elements", av en kvinnlig kemiprofessor vid universitetet i Kansas, Mary Elvira Weeks (J. Chem. Educ. IV ed., 1939). Genom sitt intresse för kemins historia har författarinnan på ett särskilt sätt blivit fäst vid Sverige, som hon ägnar en femtedel av boken, en uppmärksamhet som f. ö. icke är oberättigad, eftersom svenskar har upptäckt 25 av de 96 kända elementen. Alla de äldre svenska kemisterna presenteras i bilder, likaså Falu gruva, Taberg, Skinnskatteberg och Åbo i Finland. Största utrymmet ges Berzelius och kretsen kring honom.

Orsaken härtill är närmast att icke mindre än 22 av de vid förra seklets mitt kända 60 elementen hade upptäckts i Sverige. Femton av de sextio hade varit kända sedan urminnes tider. Skickliga bergskemister hade lagt grunden. Brandt upptäckte kobolt 1735, Cronstedt nickel 1754 och Gahn mangan 1774. Scheele tog sedan storsvepet med syre, kväve, fluor, klor, barium, volfram och molybden, det senare isolerat i fri form av Hjelm. Kom så Ekeberg i Uppsala med tantal (1802) och Berzelius skola med cerium, silicium, selen, zirkonium och torium (Berzelius själv) ävensom litium (Arfwedson 1818), vanadin (Sefström 1831), lantan, didym, erbium och terbium (Mosander 1839—43).

Storhetstiden i fråga har haft sina traditioner, i Berzelius fall började med Linné. Som ett arv efter denne fanns vid Linköpings gymnasium ett lektorat i medicin och naturalhistoria. 1787, sex år innan Berzelius intogs vid gymnasiet, hade till lektoratet utnämnts en synnerligen förtjänstfull man, doktor Hornstedt, som tog hand om den unge Jöns Jacob och ledde honom ut i naturen. Efter en tid hade Berzelius icke mindre än 369 species i sin insektsamling. I stället för att infinna sig till morgonbön, hebreiskan och logican strövade han omkring med bössan i markerna, något som höll på att leda till att han relegerades från skolan. För den tidens lärare var abiturienten Berzelius helt naturligt "en yngling med goda naturgåvor, med dåliga seder och av ett tvetydigt hopp", som det stod i hans introduktionsbrev till Uppsala universitet.

Berzelius, som vid fyra års ålder förlorat sin fader och vid nio år sin moder och hjälpligt kunnat dra sig fram genom skolan i Linköping, fick efter studentexamen ta kondition på ett år. Tack vare ett stipendium kunde han 1798 uppta medicinska studier i Uppsala. Hans intresse för kemi väcktes snart, särskilt när en nyhet för den tiden, Voltas elektriska stapel, demonstrerades. Berzelius gjorde sig omgående en 60-parig stapel av lika många zinkbrickor och slätslipade kopparslantar. Hans avhandling pro excercitio från 1800 var en kemisk analys av Medevivattnet. Avhandlingen pro gradu medico av år 1802 handlade om den galvaniska strömmens verkningar vid allsköns sjukdomar som patienterna i Medevi uppvisade, paralysi, bensår, chorea S:ti Viti m. m. Effekten var skral, men avhandlingen godtogs.

Dessa ansatser inom kemin var tillräckliga för att man samma år, 1802, skulle knyta Berzelius som oavlönad adjunkt till professorn i medicin och farmaci vid Collegium Medicum i Stockholm. Nu började för Berzelius ett dubbelliv med obligatoriskt förvärvsgöra och ivrigt vetenskapligt experimenterande. För utkomsten tog han vikariat och var bl. a. kompanjon med en kollega Werner, som hade en "brunn" i Stockholm. I fyra år var han "kostgångare" och inneboende i Werners hus. Lika många somrar var han, tills företaget gick över styr, läkare för den brunnsdrickande societeten. Den andra sidan av hans liv var mycket lyckad, tack vare kompanjonskapet med den 36-årige mineralogen Wilhelm Hisinger, brukspatron på Skinnskatteberg. Denne upplät två rum till laboratorium åt Berzelius och finansierade de gemensamma försöken. Tillsammans gjorde de så vackra rön med den elektriska stapeln att de med Davy skulle ha fått dela franska akademins stora pris för elektrolysen av alkalisalterna, om akademin känt till de två herrarnas i höga Norden förehavanden.

Redan 1803 hade de turen att det första mineralet från Skinnskatteberg, Bastnäs tungsten, som de slog sig på att analysera, innehöll ett nytt element, cerium. En vetenskaplig fullträff. Däremot lyckades icke Berzelius göra kompanjonen Werners ättiksyreframställning ekonomiskt lönande.

År 1805 fick Berzelius anställning som fattigläkare i östra distriktet på Norrmalm, vartill följande år lades det västra distriktet, troligen som sulagemang för att han, trots upptäckten av cerium, förbigåtts i konkurrensen om professuren i medicin och farmaci, vilken han beklätt på förordnande. Följande år dog, endast 37 år gammal, den som i konkurrens med Berzelius fått tjänsten vid Collegium Medicum, och Berzelius knöts till den institution som några år senare blev Karolinska institutet.

Vad var naturligare än att den nye adjunkten, resp. t. f. professorn vid Collegium Medicum skulle föreläsa om djurkemin, tillämpad på fysiologin och medicinen. Han sammanställde också sina föreläsningar i bokform. När han dessutom föreläste för kadetterna vid krigsakademin på Karlberg var han tvungen att till deras handledning författa en lärobok i kemi. Bägge böckerna trycktes 1808. Vid författandet gjorde Berzelius den nedslående erfarenheten att man inom djurkemin visste så gott som ingenting och att det inom den allmänna kemin rådde idel oreda och osäkerhet. Vad först djurkemin beträffar, så grep sig den 1807 till professor utnämnde Berzelius genast an med att analysera ben, galla, exkrementer, blod, artärernas trådiga hinna, ögats inre, kött och mjölk. Ur kött och blod framställde han 1808 mjölksyra, en optisk isomer till den av Scheele 1780 upptäckta jäsningsmjölksyran.

Viktigare uppgifter tog snart hans intresse i anspråk, även om han ännu 1810 skrev en "snor-, gall- och urinavhandling". Det var fråga om elementens föreningsvikter. Bland kemisterna diskuterades det om atomer (Dalton), bestämda proportioner (Davy) och föreningsvikter utan att man hade säkrare analytiskt underlag för diskussionen. Berzelius samlar- och ordnarinstinkter tog nu ut sin rätt, och ett analytiskt arbete påbörjades som skulle komma att fortgå i nära 40 år. Viktmängden av de olika elementen i allsköns föreningar bestämdes, började med metallföreningarna. Alla kända metallers samtliga föreningar med syror syntetiserades och analyserades kvantitativt. Föreningsvikterna för elementen bestämdes, och detta med sådan precision att många av atomvikterna är giltiga än i dag. Det mesta av arbetet gjorde Berzelius själv, och det under de mest primitiva betingelser. När han började fick han av Hisinger låna "Sveriges enda platinadegel", vilken emellertid var för tung för vågen. Redan 1818 hade 45 av de 49 kända elementen fått sin atomvikt bestämd. Givetvis skulle även de naturliga mineralierna underkastas samma noggranna analys, särskilt som Berzelius livet igenom intimt samarbetade med Hisinger, i vars hus, Tyska bagarns hus vid Nybro- och Riddargatorna, han under tio år från 1809 hade sin bostad och sitt laboratorium.

Fr. o. m. 1813 gästade Berzelius fyra somrar å rad under en längre tid bergskemins grand old man, assessor Gahn i Falun, och förde med sig hem kistor fulla med mineralier. Senare tog han sina elever med sig och hemförde varje år rikligt nytt material, som de under vintern analyserade. I detta arbete upptäckte Arfwedson, sedermera brukspatron i Hedensö, Södermanland, 1817 litium i petolit från gruvan på Utö. 1831 fann Sefström vanadin i järnmalm från Taberg. 1829 fann Berzelius en ny metall torium i ett mineral från Norge, förvillande likt gadoliniten från Ytterby, elementarkemisternas guldgruva, i vilken Berzelius elev och efterföljare Carl Gustaf Mosander 1839 upptäckte lantan, 1841 dess tvilling didym och 1843 erbium och terbium samt Nilsson (1879) skandium och Cleve samma år holmium och tulium. Detta analysarbete ledde förutom till upptäckten av nya element till en ny systematisering av mineralierna, grundad på deras kemiska sammansättning.

I överskådlighetens intresse var det nödvändigt att få en ny nomenklatur för elementen och de kemiska föreningarna. På Scheeles tid var kemiskriften rena kinesiskan med ett tecken för varje element och förening. 1810 började Berzelius diskutera denna fråga, och 1813 betraktas som vårt kemiska teckenspråks födelseår. Det av Berzelius föreslagna systemet med bokstäver godtogs.

Berzelius intima kontakt med det praktiska livets män resulterade i att han blev delägare i en fabrik i Drottningholm för tillverkning av svavelsyra, blyvitt, ättika, såpa, senap m. m. Sommaren 1817 vistades han tillsammans med Gahn en längre tid vid fabriken för att förbättra metodiken. Här upptäckte han selen i blykammarslammet.

Dessa arbeten av Berzelius kommer givetvis att bestå genom tiderna. Hans resultat på den organiska kemins och biokemins områden kunde med den tidens teknik icke bli av samma värde. Han analyserade flitigt organiska växtsyror och aktuella organiska föreningar. En sak som man lätt glömmer är att Berzelius utformade principen för elemententaranalysen. När Liebig 1837 gav ut sin "Anleitung zur Analyse organischer Körper" måste Berzelius erinra honom om att han långt tidigare infört kopparoxiden för förbränningen och kalciumkloridröret och kalit att samla upp vatten och kolsyra.

På en tid då man trodde att blodets röda färg berodde på järnfosfat fanns det mycket att göra. Berzelius studerade också såväl blodfärgämnet som klorofyllen. Han var dock mindre till freds med dessa preparationer, och man må ej förundra sig över att han i misshumör kallade gallsyrorna en "satans smet". Icke heller var han trakterad av sitt arbete med druvsyrans och citronsyrans tjärprodukter. Ur det "vidbrända djävulstyget" fick han hösten 1834 ut vidbränd druvsyra, pyrodruvsyra i ren form, en förening som biokemisterna av i dag är mycket glada åt.

Berzelius intresse för livsprocesserna svalnade aldrig. I sin strävan att försöka förstå dem tillgrep han katalysen, ett av honom 1835 lanserat begrepp. Enzymkatalysen ansåg han kunna förklara många livsprocesser.

Berzelius hade en redan tidigt skönjbar fallenhet för att skriva: och han kom tack vare den att göra en mycket stor insats. Hans lärobok i kemi blev med tiden en bibel för kemister och fysiologer. Den svällde ut i många band, kom på flera språk och i många upplagor. När hans början litterära produktion blev för diger för Vetenskapsakademin utgav han och Hisinger på den senares bekostnad "Afhandlingar i fysik, kemi och mineralogi". En komplettering till läroboken blev de årligen återkommande redogörelserna för vetenskapernas framsteg, som han fr. o. m. 1821 i egenskap av Vetenskapsakademins sekreterare skrev och redigerade. Han hade i dessa publikationer att ta ställning till vad som skedde inom kemin. Härvid gnisslade det allt emellanåt, särdeles som Berzelius ej ville godta för honom osmältbara åsikter. Sålunda ansåg han ända fram till omkring 1820 att kvävet och kloren är sammansatta och innehåller syre. Annars skulle de i enlighet med Lavoisiers lära icke kunna vara syrabildare. Åsikten att klor och väte kan ersätta varandra i organiska föreningar var för Berzelius en styggelse, eftersom de har konträr elektrisk laddning. Fransmännens och Liebigs arbeten över klorens verkan på alkohol, som gav kloralhydrat och kloroform, kallade han "die unglückliche Chloralarbeit". All kemisk bindning är enligt Berzelius enbart elektrisk. Det må vara honom förlåtet att han var verksam 100 år innan elektronbindningen blev känd, vilken på ett elegant sätt besannade hans förmodanden.

Rådom övertar Bramstorps tal

Det blir bondeförbundets vice ordförande, riksdagsman Hedlund i Rådom, som kommer att ersätta förra statsrådet Pehrsson-Bramstorp som föredragshållare vid sommartinget i Högsäter i Dalsland på söndag. Hr Hedlund kommer även i fortsättningen att ta lejonparten av de föredrag hr Bramstorp utlovat till höstens valrörelse. (DN, Uddevalla.)

Man hittad drunknad, svår att identifiera

Den 30—35 års man som på torsdagsmorgonen påträffades död i vattnet nedanför Långholmsklipporna öster om Västerbron har ännu ej identifierats, upplyser hamnpolisen. Mannen var fullt påklädd, men saknar identitetspapper. Han har troligen legat i vattnet en vecka, är kraftigt byggd, 167 cm lång och hans hårfärg stöter i rött. Han var klädd i ljusgrå skjorta, grå stickad tröja med långa ärmar, grå gabardinbyxor, ljusbruna, nästan nya skor och grå strumpor med mörka ränder. På ringfingret bar han en ograverad klackring av guld. Utom några nycklar, fickkniv och kam hade han en portmonnä med 11 kr. och 34 öre på sig.

Hamnpolisen är tacksam om personer som tror sig känna igen den beskrivne sätter sig i förbindelse med tel. 10 20 65.

Ingen uppgörelse för kolbärarna.

Avtalsförhandlingarna för omkring 350 kolbärare hos kolfirmorna i Stockholm har strandat. Förhandlingarna leddes av direktör Gullberg som distriktsförlikningsman.

— Förhandlingarna om nytt avtal för Bostadskooperationens fastighetsarbetare har uppskjutits till den 16 augusti.

Cykelväg i Frihamnen.

Byggnadstillstånd har lämnats Stockholms hamnstyrelse för att anlägga cykelväg samt gångväg i Frihamnen.

© Tingstensamlingen
Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.